

Stanowisko WMA w sprawie przeprowadzania zabiegów estetycznych

Przyjęte przez 65-te Zgromadzenie Ogólne Światowego Stowarzyszenia Lekarzy, Durban, RPA, październik 2014 r.

Preambuła

W ostatnich latach, w miarę rosnącego zainteresowania społeczeństwa wyglądem zewnętrznym, zabiegi estetyczne stały się niezwykle popularne. Zabiegi te stosowane są przez lekarzy, którzy różnią się w sposób znaczący posiadany doświadczeniem klinicznym oraz wiedzą naukową.

Na potrzeby niniejszego stanowiska za zabieg estetyczny uważa się działanie podejmowane nie w celu leczenia rany, choroby czy deformacji, lecz z powodów niezwiązanych z leczeniem, w wyłącznym celu poprawy lub zmiany wyglądu fizycznego danej osoby. W treści niniejszego stanowiska osoba, wobec której stosuje się zabieg nazywana jest pacjentem. Stosowane zabiegi obejmują szereg działań, od procedur chirurgicznych do iniekcji włacznice, nie licząc zabiegów skórnych różnego rodzaju. Niniejsze stanowisko dotyczy głównie zabiegów, które metodologicznie podobne są do interwencji medycznych stosowanych w konwencjonalnej opiece zdrowotnej. Wykonywanie tatuażu, nacinanie ciała i inne działania tego typu nie są przedmiotem niniejszego stanowiska.

Wygląd ciała ma wpływ na samoocenę osoby i jej zdrowie psychiczne oraz stanowi integralną część ogólnego stanu zdrowia i samopoczucia danej osoby. Co istotne, normą stał się lansowany przez media wizerunek „idealnego ciała”, co powoduje, że niektóre osoby wytworzyły sobie nierealistyczny i niezdrowy obraz, tego jak ludzkie ciało powinno wyglądać.

Wiele zabiegów estetycznych pociąga za sobą ryzyko i potencjalnie może skutkować pogorszeniem zdrowia pacjenta. Osoby małoletnie [\[1\]](#) są w szczególności narażone na to ryzyko, ponieważ ich ciała często nie są w pełni rozwinięte. Aby uchronić osoby, które rozważają lub poddały się zabiegom estetycznym Światowe Stowarzyszenie Lekarzy opracowało następujące podstawowe zasady w sprawie zabiegów estetycznych.

Niniejsze stanowisko potwierdza zasady etyki lekarskiej zawarte we wcześniejszych dokumentach Światowego Stowarzyszenia Lekarzy tj. Deklaracji Genewskiej oraz Deklaracji Lizbońskiej, zwanej także Deklaracją Praw Pacjenta, oraz Międzynarodowym Kodeksie Etyki Lekarskiej, jest spójne z polityką Światowego Stowarzyszenia Lekarzy i adresowane jest w szczególności do lekarzy. Niemniej Światowe Stowarzyszenie Lekarzy zachęca także inne osoby wykonujące zabiegi estetyczne do stosowania tych zasad.

ZASADY

1. Godność osobista, prawo do intymności i prywatności pacjenta winny być bezwzględnie poszanowane.

2. Zadaniem lekarzy jest pomoc w identyfikowaniu niezdrowego wizerunku ludzkiego ciała, kierowanie na leczenie lub leczenie istniejących zaburzeń.

3. Zabiegi estetyczne mogą być wykonywane wyłącznie przez osoby posiadające wystarczającą wiedzę, umiejętności i doświadczenie.

4. Osoby wykonujące zabiegi estetyczne powinny posiadać licencję bądź widnieć w rejestrze odpowiedniego organu regulacyjnego. Osoby te powinny także być uprawnione przez ten organ do wykonywania konkretnych zabiegów estetycznych.

5. Wszystkie zabiegi estetyczne winny być poprzedzone całkowitym badaniem pacjenta. Osoba wykonująca zabieg powinna uwzględnić wszystkie okoliczności, fizyczne i psychiczne, które mogą wpłynąć na zwiększenie ryzyka pogorszenia zdrowia pacjenta; powinna także odmówić wykonania zabiegu, jeśli ryzyko to jest nie do przyjęcia. Zasada ta obowiązuje w szczególności wobec pacjentów małoletnich. Osoby wykonujące zabiegi estetyczne powinny w każdym przypadku dokonać wyboru najbardziej właściwego rodzaju zabiegu a nie najbardziej dochodowego.

6. Osoby małoletnie mogą wymagać lub korzystać z medycznych zabiegów estetycznych, niemniej jednak w odniesieniu do osób małoletnich operacje plastyczne nie powinny być wykonywane. Jeśli, w szczególnym przypadku, zabieg estetyczny wykonywany jest u osoby małoletniej, należy postępować ze szczególną uwagą i ostrożnością i tylko wówczas, gdy celem zabiegu jest uniknięcie negatywnego zainteresowania a nie zyskanie pozytywnego zainteresowania. Wszystkie istotne uwarunkowania medyczne, takie jak to czy osoba małoletnia ciągle rośnie lub czy leczenie będzie wymagało powtórzenia w późniejszym okresie, powinny być brane pod uwagę.

7. Pacjent powinien w sposób wyraźny, najlepiej na piśmie, udzielić zgody na poddanie się zabiegowi estetycznemu. Przed wyrażeniem zgody, osoba wykonująca zabieg powinna poinformować pacjenta o wszystkich istotnych aspektach leczenia, włączając w to przebieg stosowanej procedury, możliwe ryzyka, oraz to, że wiele zabiegów może mieć charakter nieodwracalny. Przed rozpoczęciem wykonywania zabiegu pacjent powinien mieć czas na uświadomienie sobie przekazanych treści. W przypadku, gdy pacjent, który zamierza poddać się zabiegowi jest osobą małoletnią, jego rodzice lub przedstawiciel prawny powinni udzielić świadomej zgody na wykonanie zabiegu.

8. Przeprowadzony zabieg estetyczny powinien być starannie udokumentowany przez osobę wykonującą zabieg. Dokumentacja powinna zawierać szczegółowy opis wykonanego zabiegu, informację na temat użytych leków, jeśli takie były stosowane, oraz istotnych aspektów leczenia.

9. Zabiegi estetyczne należy wykonywać wyłącznie w ściśle higienicznych i bezpiecznych z punktu widzenia lekarskiego warunkach, w pomieszczeniach, które są należycie wyposażone, z zapewnieniem odpowiedniego personelu. Oznacza to również konieczność zapewnienia niezbędnej aparatury w razie reakcji alergicznych zagrażających życiu lub innych potencjalnych powikłań.

10. Reklama i marketing zabiegów estetycznych powinny mieć miejsce w duchu odpowiedzialności i nie powinny wzmocniać nierealistycznych oczekiwań co do rezultatów

przeprowadzonego zabiegu. Nieprawdziwe lub retuszowane zdjęcia pacjentów przed i po zabiegu nie powinny być stosowane w reklamie.

11. W żadnym razie reklama i marketing zabiegów estetycznych nie powinny być kierowane do osób małoletnich.

12. W żadnym przypadku osoby wykonujące zabiegi estetyczne nie powinny proponować ani też promować pożyczek finansowych jako sposobu zapłaty za wykonywane zabiegi estetyczne.

[1] Na potrzeby niniejszego stanowiska za osobę małoletnią uważa się osobę, która, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa krajowego, nie jest osobą dorosłą.

Oprac. Agnieszka Seweryniak